

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

18 Vtrùm redemptio vexationis licita sit in beneficiis, & quousque.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

mentum alterius, pretio compenſetur. Iuxta hunc modum intellige dictum cap. Ad quaſtiones, de rerum permutatione. Hic tamen cauendum ne hi contractus miſceantur, vt ait Pontifex; quod fieret, ſi in permutatione titulorum apponeretur pactum de permutatione prouentuum, & compenſatione.

Petes, Quo modo, qui permittunt titulos ſuos, poſſunt retinere iura prouentuum, cum hæc iura tantummodo ratione titulorum competant?

103
Fit hoc iuris diſpoſitione.

Reſp. Retinere ex diſpoſitione Iuris, id que tan- tiſper donec illa inter ſe permittent, vt ſic rurfus coaleſcant cum ſuis primis titulis: nam ſolum ad hunc finem & cum hoc onere conceditur, vt ſine omni ſpecie ſimonie, permutatio fiat.

104
Beneficium nullo habens fructus potest permutari.

Dices, Iuxta hunc modum ſequetur, poſſe permutari beneficium nullo habens fructus cum alio fructus habente, compenſatis fructibus cum pecunia, quod videtur falſum; quia ſic tota præbenda, id eſt, totum ius fructuum annexum titulo, poſſet pecunia emi.

Ad hoc reſpondet Caietanus art. 4. dupliciter. Sed ſecunda reſponſio eſt tenenda, nempe id fieri poſſe auctoritate Pontificis, eſt non inferioris Prælati. non tamen hinc ſequitur, quod tunc proprie præbenda venditur pecunia, quia iam ſupponimus ius prouentuum eſſe à titulo legitima auctoritate ſeparatum, factumque temporale, & deſiſſe eſſe proprie præbendam: quod per Pontificem poſſe fieri non eſt dubitandum, modo iuſta cauſa ſubſit; vt rectè Sotus loco cit. q. 7. art. 2. in fine; & oſtenſum eſt ſuprà dubit. 2. vbi plura de hac re diximus.

Dico Quartò; Licitum eſt priuatim inire pactum de faciendâ legitime permutatione, & ſe viciffim ad hoc obligare: à quo pacto poſtea non poſſet alter altero inuito ſine iuſta cauſa reſiliire. Colligitur ex Sil. verbo Permutatio. 2. q. 5. Ratio eſt, quia licitum eſt ſe obligare ad actum Iure con- ceſſum: atqui permittare beneficia Superioris auctoritate, eſt actus Iure conſeſſus; ergo licitum eſt ſe ad illum obligare. Itaque non ſolum licitum eſt priuatim tractare de permutatione faciendâ, & concludere tractatum adiectâ clauſula *ſub beneplacito Superioris*; ſed etiam coram Notario & teſtibus obligare ſe conſecto inſtrumento ad illam faciendam, & ad non reſiliendum ab hoc contractu. Aliud enim eſt priuata auctoritate commutare beneficia, quod eſt illicitum: aliud obligare ſe ad permutationem legitime faciendam; quod nullo Iure eſt prohibutum.

Nec obſtat quod permutatio ſit actus ſpiritualis, & conſequenter etiam obligatio ad permutandum ſpiritualis ſit: quia hæc obligatio non ſuſcipitur pro re temporalis, ſed pro ſpirituali, nimirum pro ſimili obligatione quam alter ſubit: quod nullo Iure eſt prohibutum.

Dices, Ipla permutatio fieri non poſſet abſque Superioris auctoritate: ergo nec obligatio ad illam ſuſcipi poſſet ſine eadem auctoritate. Confirmatur, quia dum ſuſcipitur talis obligatio, datur alteri ius ad illam permutationem, quod ius eſt ſpiritalis.

Reſpondeo, Eſt diſpar ratio. Ad permutationem enim requiritur Superioris auctoritas eo poſſiſſimum nomine, quod beneficium priuata auctoritate non poſſit in alterum conferri, Iure ita diſponente, ad varia incommoda vitanda. At verò

in huiusmodi obligatione ſuſcipienda, nihil eſt incommodi: quia tota executio ponitur in arbitrio Superioris, ſine cuius conſenſu illa obligatio eſt inutilis ac euânida. ſimiliter omnè ius quod ex illa naſcitur. Idem dicendum de alijs obligationibus ad alias res vel functiones ſpirituales commutandas; vt ſuprà dub. 3. oſtenſum eſt.

Ex quibus ſequi videtur, non fore ſimoniam; nec per ſe illicitum, etiam ſi addatur pœna conuenſionalis, ſoluenda ab eo qui abſque iuſta cauſa à contractu reſceſſerit, ſiue ante Superioris conſenſum, ſiue poſt: quia Iure gentium omni contractui iuſto poſſet apponi pœna conuenſionalis accommodata, ne iniquè ab illo recedatur, niſi id Iure ſit prohibutum: ſicut plerique ſentiunt de pœna ſponſalium contractui appoſita. Atqui nullo Iure prohibutum eſt, ne huic contractui, de quo agimus, pœna apponatur. Ergo, &c.

DUBITATIO XVIII.

Vtrum redemptio vexationis licita ſit in beneficijs, & quouſque.

Notandum eſt, Aliud eſſe ius ad rem, aliud ius in re. *Ad rem ius habet* in beneficijs, remotum quidem, qui dignus eſt: propinquum vero, qui electus, vel præſentatus, vel poſtulat, ſed nondum confirmatus, aut inſtitutus. *Ius in re habet*, qui iam eſt confirmatus, vel inſtitutus, vel collationem factam acceptauit, quamuis nondum poſſeſſionem ceperit. Quibus poſitis

Reſpondeo & Dico Primò, Qui nondum habet ius in re, non poſſet oblato pretio vexationem redimere ab his, qui non tantum poſſunt ob- eſſe, ſed etiam prodeſſe. Ita communiter DD. & colligitur apertè cap. Matthæus, de ſimonia; vbi quidam electus à maiore parte Capituli, cum pauci contradicerent, conſenſit vt vni ex electoribus contradicentibus daretur pecunia, vt conquieſceret; nimirum ne ſe opponeret eius confirmationi; in quo facto Pontifex iudicauit eum ſimoniam commiſiſſe, & idèd debere beneficium dimittere, ſi ſaluus eſſe velit. Ratio eſt, quia quando datur pecunia ei qui poſſet prodeſſe; cenſetur illum inducere ad non opponendum quod Iure poſſet opponere, & ad præbendum conſenſum; & ita viam ſibi ſternere directè & proprie ad ipſum beneficium. ſic ſi electus vel præſentatus reiſcitur ab Epifcopo, qui deberet illum confirmare vel inſtituere, non eſt licitum dare pecuniam vt ab hac iniuria ceſſet; quia hæc iniuria conſiſtit in cõfirmationis negatione; negatio autem non tollitur niſi per affirmationem, quæ in propoſito eſt ipſa confirmatio vel inſtitutio; ac proinde dare vt ceſſet ab iniuria, eſt dare pro ipſa confirmatione.

Notandum tamen, ſi ille modis apertè iniquis conaretur impedire, v. g. infamando electum, vel corrupendo alios pecunia, ne conſentiant, non videri in foro conſcientie ſimoniam, ſi electus vel alius ei pecuniam offerat, tantum vt ab huiusmodi iniquo conatu deſiſtat, ſi enim alteri dari poſſet pecunia ne iniquè noceat, cur non etiam huic? non enim directè aut indirectè cenſetur dari pro electione aut confirmatione, aut vt ceſſet.

*Si ob mu-
nus acce-
ptum, det
suffragium.*

cesser ab actu, quem Iure probabili poterat oppo-
nere: quæ sola causa est, cur censeri possit simo-
nia. Si tamen ille postea talis munere inductus,
non solum cesset ab iniuria, sed etiam suffragetur,
si quidem id faciat tanquam sentiens se ob id ob-
strictum tacito pacto, propter acceptam pecu-
niam, suffragium erit nullum, utpote simoniacè
datum: non tamen vitabit electionem, si alij suf-
fragantes sufficiunt. Si verò non det suffragium
nisi ex gratitudine, non erit irritum.

Dixi, *modis aperte iniquis*; quia si Iure aliquo
probabili aut dubio nitatur, non licebit opposi-
tionem illam pecuniâ redimere. Ratio est, quia
talis oppositio facit ius tuum infirmum & am-
biguum: ergo eo ipso quo redimis illam, efficit
ius tuum firmiter & certius; sicque directè paras
tibi viam ad obtinendum beneficium. Secus
est quando alterius machinatio modis aperte ini-
quis nititur. Omnis enim iniusta vexatio, qua
parte manifestè iniusta est, redimi potest, à quo-
cumque inferatur.

108 *Nondum
habens ius
in re, potest
redimere
vexationem,
et c.* Dico Secundò, Qui nondum habet ius in re,
potest oblato pretio redimere vexationem ab his,
qui solum possunt obesse, siue vi & fraude ob-
sint, siue muneribus & precibus, apud electores
vel collatores.

Prior pars, id est, *si vi vel fraude obsint*, explica-
tur & probatur: Detinet me quispiam per vim, ne
me opponam in petitione beneficij, eius amico,
vel postquam me opposui, cepit me infamare
apud Episcopum; possum ei offerre pecuniam
ut desinat nocere. Ita tenet Sotus in duobus istis
casibus lib. 9. quæst. 6. art. 1. in responsione
ad 5. Ratio est, quia hoc non est directè aditum
sibi ad beneficium parare, sed iniquam machina-
tionem alterius impedire: datur enim pretium
pro cessatione nocementi. Confirmatur, quia iste
habet ius acquisitum in sua libertate & fama: ergo
si aliquid det ne ea iniquè violetur, verè redi-
mit vexationem.

109 *Si precibus
vel mune-
ribus obsint.* Posterior pars, *si precibus vel muneribus obsint*,
est contra Sotum.

Sed probatur Primò, Quia etsi is, qui muneribus
vel precibus peruerit electores in me propen-
satos, non faciat mihi iniuriam, ita ut ad resti-
tutionem teneatur, tamen graue infert nocumen-
tum absque iusta causa: ergo possum illi aliquid
offerre ut cesset ab hoc nocumento; præsertim
cum illa cessatio non sit aliquid spirituale, nec di-
rectè viam ad spirituale sternat.

Secundò, Quia si is, qui solum potest obesse,
licitum est offerre pecuniam ut cesset à nocu-
mento quod est contra iustitiam, cur non etiam
ut cesset à nocumento quod est contra charita-
tem? non enim huius cessatio est magis spiritalis,
aut viam sternens ad spirituale, quam cessatio il-
lius. Itaque tam ante quam post electionem lici-
tum est hanc vexationem redimere.

Dices, Illa cessatio à precibus vel muneribus
dandis, non est æstimabilis nisi ratione benefi-
cij, ergo qui dat pro illa pecuniam, censetur
dare pro beneficio. Sicut qui dat pecuniam pro
labore faciendi Sacri, censetur dare pro ipso Sa-
cro; quia labor iste non est æstimabilis nisi ratio-
ne Sacri.

Respondeo, negando consequentiam. quia illa
cessatio non habet æstimationem ex beneficio, nisi
remotè; nimirum ratione spei conceptæ de bene-

uolentia collatoris, si extrinsecus non impediatur.
Sicut esse in familia Episcopi est pretio æstima-
bile, ratione spei obtinendi beneficij, mediante
iptius beneuolentia. Sicut ergo qui dat pecuniam
æconomio Episcopi, ut admittatur in familiam
illius, eo fine ut habeat opportunitatem obtinendi
beneficij ex beneuolentia Episcopi, quam bonis
officiis poterit sibi conciliare, non censetur
dare pecuniam pro beneficio, sed pro quadam
opportunitate ordinata ad obtinendum purè be-
neficium; ita qui pro cessatione illius importuni-
tatis dat pecuniam, non censetur dare pro benefi-
cio, sed pro desitione impedimenti illiciti; qua
posita concipit spem obtinendi beneficij ex colla-
toris beneuolentia. Neque hoc est sternere viam
ad beneficium, nisi indirectè & remotè; sicut in
exemplo allato. Cuius signum est, quòd eo modo
non magis inclinet aut determet animum colla-
toris, quam per se erat inclinatus. Vnde non est
simile, si alicui des pecuniam ne alium idoneum
aut seipsum commendet: quia ius pro se vel alio
solicitandi est spirituale, quo ut cedat das pecu-
niam, ut sic tibi soli ius solicitandi suppetat; quod
est directè parare viam obtinendi beneficij. Simi-
liter non est simile, quod allatum est de labore
sacris: quia ille labor est omnino intrinsecus,
& per se coniunctus sanctitati illius rei. Cessatio
autem impedimenti supradicti est omnino ex-
trinseca & remota obtentioni beneficij. Denique
si non est simonia cum do pecuniam ut cesset à
calumnia apud collatorem, cur sit simonia cum
do ut cesset à precibus & muneribus, quibus me
illicitè impedis; cum cessatio illa à calumnia non
æstimetur à me hinc & nunc nisi ratione spei quam
habeo obtinendi beneficij?

Dico Terriò, Qui habet ius in re per confir-
mationem, vel institutionem, vel liberam colla-
tationem, potest pretio redimere vexationem,
si forte aliquis illum à possessione capiendi im-
pediat. Est communis DD. diui Thomæ artic. 2. nem.
quæst. 100. Caietani tractat. de simonia quæst. 3.
Soti supra, Nauarri cap. 23. num. 102. & colligitur
ex cap. Dilectus. 28. de simonia. Idem docent
Canonistæ in d. c. Dilectus. & in cap. Mat-
thæus 23.

Sotus tamen dubitat num hinc liceat redimere
vexationem ab eo, cuius est in possessionem mit-
tere. Ratio dubitandi est, quia dare aliquid tali
ne impediatur possessionem, est dare ut mittat in
possessionem, non enim aliter definit impedire
possessionem, quam mittendo seu introducendo
in eam: possessio autem est aliquid spirituale: vnde
dare aliquid pro possessione, est aliquid dare pro
re spiritali.

Sed communis sententia est in contrarium.
Vnde dicendum est, possessionem secundum se
non esse quid spirituale, sed id habere ex ti-
tulo cuius vi capitur: quem titulum cum ille
plenè iam teneat, accedente noua possessione,
non accedit noua ratio spiritalis; sed possessio
ipsa per se adiaphora, sit spiritalis ex coniun-
ctione cum titulo. vnde non dat pretium pro
re spiritali.

Notandum hinc est ex Concilio Trident. sess. 24. Exigentes
c. 14. de refor. Capitulum aut alios nihil omnino aliquid ab
posse exigere ab iis, qui sunt electi, presentati, in-
stituti, vel instituendi, confirmati, vel confirman-
di, vel possessionem ingressuri, aut distributiones
penas in-
rece-
currunt.

recepturi, &c. nisi ex antiqua consuetudine hæc in pros vsus solita sint conuerti; alioquin censetur simonia, & incurrent pœnas simoniacorum; vt ibidem Concilium: quod est diligenter notandum contra communem abusum. Imò Pius V. declarauit, Episcopum, qui aliquid (etsi dulciaria dumtaxat) exigit in receptione alicuius in Canonicum, esse suspensum à Pontificalibus; & Capitulum talia exigens subiacere Interdicto: priuatas autem personas, sententiæ excommunicationis. Et eos, qui sic aliquid acceperint, ad restitutionem accepti teneri, vt patet ex Bulla Pij V. declaratoria huius decreti, edita anno 1570. pridie Kal. Iunij. Video tamen passim non seruari, & omnino ignorari. Mandat tamen Concilium Episcopis, vt hæc in executionem deducant.

DVBITATIO XIX.

Vtrum licitum sit pecuniam offerre electoribus, uolentibus eligere in Pontificem, Episcopum, Parochum; aliquem indignum seu ineptum, ne talem eligant, sed quempiam idoneum.

112 **R**espondeo & Dico Primò, Pro electione particularis personæ, etiam dignissimæ, non est licitum pecuniam offerre. ratio est, qui hoc esset emere actionem spiritalem, nempe electionem; & ipsum beneficium, sine vlla necessitate; neque censetur esse redemptio vexationis. Excipio tamen casum necessitatis, de quo statim.

Vi non eligatur ineptus.

Dico Secundò, Licitum tamen est offerre pecuniam vt non eligant ineptum. Est communior sententia. ratio est, tum quia hæc est mera redemptio iniuriæ, seu læsionis iniustæ. Ecclesia enim habet ius vt non detur ei minister ineptus: tum quia non eligere ineptum, non est quid spirituale, nec directè munit viam ad spirituale.

113 *Vi eligatur dignus generositas.*

Dico Tertio, Etsi non videatur licitum offerre pretium pro electione particularis personæ, tamen licitum videtur offerre pro electione personæ idoneæ in genere. Ita Sorus l. 9. q. 6. art. 1. & Caietanus tract. de simonia q. 3. & alij.

Probatur Primò, quia, vt rectè Caietanus, eiusdem rationis censetur offerre pretium ne eligant ineptum, & vt eligant aptum: si enim volunt eligere, hoc ipso, quo non eligunt ineptum, necesse est vt eligant idoneum: ergo si illud licet, etiam hoc.

Secundò, Ecclesia ius habet vt ei minister idoneus detur, & talis est ei maximè necessarius; ne videlicet multæ animæ pereant: ergo si non potest obtineri nisi electoribus pecunia detur, non censetur esse vlla irreuerentia eam offerre, vt supra dub. 7. dictum est de Sacramento Baptismi.

Tertio, Si electores nollent eligere vllum, liceret pretio eos ad eligendum inducere, eò quòd Ecclesiæ sit perniciolum carere ministro: ergo etiam vt eligant dignum in genere; quia Ecclesiæ perniciolum est carere ministro idoneo.

Quartò, Quando datur pecunia pro re sacra, necessaria ad grauissimum malum auertendum, censetur esse quædam redemptio vexationis: nam

censetur dari pro malo auertendo; vt supra dubit. 7. ostensum est: ergo & hæc censetur redemptio vexationis.

Petes, Quid si vnus tantum reperiatur idoneus, liceretne tunc offerre pretium vt eligatur, cum electio eius sit necessaria ad malum Ecclesiæ auertendum?

114 *Si solum vnus sit idoneus.*

Respondeo cum Soto supra & Nauarro c. 23. num. 102. id licere, quando nulla alia ratio obtinendi idonei suppetit: id enim rationes allatæ probant. Censetur enim redemptio vexationis. Nam non tam datur pecunia pro electione huius personæ, quàm vt auertatur electio indigni. Et quamuis hæc electio secundum Iura non proficit, tamen potest à Pontifice peti confirmatio, & ita malo imminenti occurreretur.

DVBITATIO XX.

Vtrum licitum sit conferre beneficium, vel quid aliud spirituale pro munere à manu, vel à lingua, vel ab obsequio.

D. Thom. art. 5. quæst. 100.

Respondeo, Non licere; quia omnia hæc sunt pretio æstimabilia. Vnde Urbanus II. l. q. 3. cap. Saluator; *Quisquis res Ecclesiasticas non ad quod instituta sunt, sed ad propria lucra, munere lingua, vel obsequij, vel pecunia largitur, vel adipiscitur, simoniacus est*: quod sumptum est ex Homil. quarta D. Gregorij in Euangelia.

Munus à manu, teste D. Gregorio loco notato, 115 *Munus à manu.* est pecunia, & omne donum quod datur collatori, electori, vel patrono, v. g. equus, torques, annulus, &c. De hoc munere

Dico Primò, Si tale munus des ad conciliandum amicitiam dumtaxat, vt postea qui memor, tibi ex amicitia conferat, non erit simonia in dante, similiter nec in collatore accipiente, si ea tamquam gratis donata accipiat, nec propter illa, quasi pacto obligatus, beneficium conferat. ratio est, quia tunc non interuenit pactum, sine quo non potest esse simonia. Dixi, *Quasi pacto obligatus*; quia etiam si agnoscat se obligatione antidotali (quæ ex virtute gratitudinis oritur) astrictum; & conferat vt huic obligationi satisfaciat, non erit simonia; vt rectè Nauarrus cap. 23. num. 106. & Couar. lib. 1. variat. c. 20. num. 4. quia simonia requirit vt ex obligatione iustitiæ, seu ex pacto detur. Vtrum sit simonia si des vel exigas beneficium pro mutuatione, dictum est supra cap. 20. dubit. 9. num. 64.

Aduertendum est, quamuis hæc vera sint in foro conscientiæ, tamen satis sunt periculosa in praxi: quia sæpè est magnum periculum simoniæ, vel certè non probæ electionis, vbi munerata intercedunt. vnde etiam in Scripturis & apud ethnicos Auctores *de opod'oxia* seu munerum acceptio passim reprehenditur. Exodi 23. *Ne accipias munera, quæ etiam excæcant prudentes, & subuertunt verba iustorum.* Eccli. 20. *Xenia & dona excæcant oculos Iudicum, & quasi frantum in ore, auertunt correptiones eorum.* vide Platonem lib. 3. de Repub. Notum est illud Iugurthæ apud Sallustium, *O venalem urbem, si emptorem inuenire!*

Dico